

Visszapillantó

Ifjúságom a Fazekasban 1973–1985

A szerző érettségi fotója

Az ajtó háromszor nem nyílt ki.

Nem Szabó Magdát idézem ezzel, aki sokkal-sokkal az én időm előtt tanított a Fazekasban, hanem az emlékeimet próbálom láncra fűzni, és ez kapcsolja össze az ötven és negyven évvel ezelőtti pillanatokat ugyanazon a folyosórészen.

Hanem előbb azt kell elmondanom, hogyan ismertem meg a legendás Gyapay tanár urat. Még általánosba jártunk, amikor bejött helyettesíteni történelemórára, s azt kérte: mondjunk olyan fényűzési cikkeket, amelyeket keletről hoztak be.

- Fűszerek – mondta az egyik osztálytársunk, s dicsérő szavakat kapott.
- Selyem – mondta a másik, és ennek is örült a tanár úr.
- Legyező – így a harmadik, mire Gyapay Gábor vérben forgó szemmel emelte meg a hangját:
- Édes fiam, a legyező az nem fényűzési cikk, a legyező az

Gyapay Gábor történelemtanár

légyüzési cikk! – S mindezt olyan faarccal, hogy elsőre meg sem értettem a viccet. Évekkel később fakultációra jártam hozzá, ahol sokat beszélt a tudományosságról; bár ezt csak utólag tudtam hova tenni, mégis építő volt. Felnéztem rá, amiért a levéltárban is dolgozott, a tanterem vitrinjében pedig olyan ősmalom volt kiállítva, melyet ő maga gyűjtött.

Nem sokkal a hatodik születésnapom után a szüleim választás elé állítottak. Van itt egy sporttagozatos általános iskola a háztömbben, le se kell lépni érte a járdáról, de szerintük nem az én világom volna. Vagy megpróbálják elérni, hogy a Fazekasba járhaszak, ami erős a matematikában, és biztos szeretném, de fél órát kell utazni minden reggel, és ugyanannyit délután. Tudhatták, mit fogok mondani, de velem mondták ki az életem első nagy döntését. Négy évvel később az új békásmegyeri lakótelepre költöztünk, onnantól nyolc és fél éven át kétszer egy órát utaztam, és egy pillanatra se bántam meg.

Azon az ötven év előtti napon, 1973 szeptemberében Klári néni (Várnai Tiborné) vezette az 1.b-t az évnitőről a tanterembe. Különleges pillanat volt: az első iskolaotthonos osztály megnyitása. Emmi nénivel (Bíró Józsefné) ketten tanítottak, váltva délelőtt és délután, sok pihenővel, játékkal, tizenöt perces önálló munkákkal, amelyek a házi feladatot helyettesítették, és bánatunkra délutáni alvással. De öt órakor lecke nélkül távoztunk, és füzetet csak péntekenként vittünk haza. Egyik tanítónk tudtommal épp akkor jött át egy másik iskolából, hogy magával hozza az iskolaotthonos tapasztalatait. Apró döccenővel kezdődött, ez az első konkrét emlékem: a kulcs nem nyitotta a terem ajtaját. Hatalmas terem volt, kettőből nyithatták össze, mert két ajtaja is volt; kivételesen a másikon mentünk be. Ebbe az osztályba két évig jártunk, aztán váltottak az új elsősök. Emmi nénitől és Klári nénitől nagyon sok szeretetet kaptunk, szívesen emlékszem vissza erre az időre.

Emmi néninek volt egy olyan szokása, hogy aki magától elolvasott egy könyvet, és elmesélte neki a tartalmát, az kapott egy kisötöst, és három ilyen ötösért egy jutalomkönyvet. Ezzel a lehetőséggel intenzíven éltem, például *A csudálatos Mary* történeteit felmondva. Egy jutalomkönyv maradt meg bennem, ami megváltoztatta az életemet: egy csodálatos színes képekkel illusztrált, gyerekeknek készült *János vitéz* volt – ettől szerettem meg a verseket. Később tudtam meg, hogy a könyveket mindig az előző megjutalmazott gyerek szülei vették a következőnek...

A mai diákok nehezen ismernének rá a mi Fazekasunkra,

Az iskola homlokzata az 1990-es években

amilyen az átépítés előtt volt. A teret akkor még körbe lehetett autózni. A nagy lépcsővel szembeni kapu már akkor is örökké zárva volt, mellette pedig az óvoda nyílt. A leglátványosabb változás a kis lépcső lenne, ha egy időgép visszarepítene. A főbejárattal szemközt alacsony fokokból álló, gyerekek számára is könnyen járható lépcső vezetett az első emeletig; ezen jártunk az általánosban. Életünket a fizika- és kémiaórákat leszámítva az alagsor és az első emelet között éltük, feljebb a gimnazisták birodalma volt. Akkoriban alakították ki a kabinetrendszert, vagyis a szaktantermeket.

Felnövkedésünk rendjében az első emelettel kezdem. A lépcsőn felérve szemközt volt az igazgatói iroda, mellette a helyettesek, aztán a Horváth Mihály téri fronton a nagy tanári szoba, mellette egy rajzterem. A folyosó szemközt végén, már a Baross utcai fronton volt az oroszterem, mellette további két nyelvi terem, végül az imént említett dupla terem, ahol iskolaotthonosként az első két évet jártuk. Később, amikor az iskolaotthonosokat áttették a Baross utcai épületbe, itt egy énektermet alakítottak ki, ahol a zongora és az énekkar is elfért, így ötödiktől megint sokat járunk itt. Ezt a folyosót akkor még egy ajtó zárta le, amit említettem már, és amelyről szó esik még. Mögötte a Baross utca egyik házának lépcsője nyílt. Az oroszterem előtti térbe nyílt egy kis konyha, ahol a tízórainkat kaptuk alsóban, általában egy szelet kenyeret valamivel és egy pohár iskolatejet vagy kakaót.

Kinővén az iskolaotthonból harmadiktól a Hock János utcával párhuzamos folyosóra kerültünk. Hátul voltak az alsó ta-

gozatosok tantermei, ahol a teremhiány miatt két évig hetente váltva délelőtti és délutáni tanításra jártunk; a nap másik felét a napköziben tölthette, akit a család nem tudott hova teni. A folyosó végén, ahol most a 138. sz. tanári szoba van, igazi csoda várt: a kis könyvtár, Gyuszi bácsi (Sarodi Gyula nyugdíjas tanító) birodalma. Ez az általános iskolásoké volt, s itt tanultuk meg a könyvtár használatát, szeretetét. Felsőben a legelkesebbek hetente egyszer tanítás után egy órát segíthettek Gyuszi bácsinak a könyvek rendezésében és karbantartásában. Ezt az órát vártam a legjobban egész héten. Nemcsak sokkal több olvasnivalóhoz juthattam így, mint mások, hanem az első szervezett önkéntes munkám is volt ez; a korai beivódásnak hála azóta is folyamatosan önkénteskedem. Megjegyzem, abban az időben a diákbűnözés egyik legelvetemültebb formájának számított a pad alatti olvasás. A Fazekasban töltött tizenkét évem elég tekintélyes részében űztem ezt a mesterséget, s bár nagy rutinra tettem szert, néha elvették a könyveimet, egyszer egy könyvtári könyvet az egész tanévre, hiába kérte Gyuszi bácsi is a fizikatanárnő jobb belátását. Tanárként sajnos már ritkán szembesültem ilyesmivel, és sose tartottam vissza könyvet az óra végénél tovább.

Sarodi Gyula napköziotthonos tanító, a kis könyvtár vezetője

A folyosó közelebbi végén a matematika, a földrajz és a biológia terme volt; előbbi az osztályfőnökünk révén felsőben egyúttal a „saját” termünk is. Alatta a földszinten volt a történe-

lem- és magyarterem, azon túl a nagykönyvtár, ami a gimnazistáké és a tanároké volt, hátul pedig a tornaöltözővel szemközt nyílt az aszfaltos kisudvar. Gimnazista korunkban, ha játékra került a sor, a kosarasoké volt a tornaterem, a komolyabban focizóké a nagyudvar, mi pedig egy kisebb társasággal visszafogottabban rúgtuk a bőrt a kisudvaron.

Az alagsorban volt felsőben a gyakorlati foglalkozás. Az első tagozat változatos papírmunkái után fa- és fémmunkát, vilanszerelést is tanultunk, a lányok pedig főzést-varrást. Kerékpárok is lógtak a falon: szét kellett szerelnünk őket, beszírozni a csapágakat, s aki végig tudott biciklizni az összerakott géppel a folyosón, az ötöst kapott. Tanárunk, Balázs Sándor katonás fegyelmet és izgalmas órákat tartott. Arról mesélt, hogy már rég nyugdíjba mehetett volna hatvanévesen, de hatvanöt éves koráig akar dolgozni, mert addig emelkedik a nyugdíja, aztán szeretne utazgatni. Nagy álma volt, hogy meglátogassa a lányát Amerikában. Nem érte meg; hetedikeseek voltunk, amikor infarktusban meghalt anélkül, hogy egy napot is élvezhett volna a nyugdíjából. Akkor nagyon szíven ütött ez, ma pedig már látom, mennyire jellemző volt a korra és a pedagóguslétre ez a történet. (Ez történt Balkovitz Lajos igazgatóhelyetessel is, aki több más tanár ismerősömhöz hasonlóan a tanév végén kapott infarktust.)

Ebédelni a Baross utcába jártunk át. A Rigó utca sarkán álló épület földszintjét a nyelvvizsgaközponttal osztottuk meg; itt voltak a napközis tantermek, később az iskolaotthon, valamint egy második tornaterem egy udvarral. Gimnáziumban ezt a termet a lányokkal hetente váltva használtuk. Ehhez kapcsolódik talán az első intóm is. Még az iskolaotthonban történt, hogy ebéd előtt a téren játszottunk, s az én figyelmemet elkerülte a sorakozó, ahogy Klári néniét is, hogy nem vagyok ott. Elég önálló gyerek voltam, így a helyzetet értelmezve az osztály után eredtem a napközi felé, s eközben szabályosan körülnézve átkeltem a Baross utcai zebrán is, amiről az intóból tudtam meg, hogy nem lett volna szabad. (Már nincs meg – tizenkét év alatt egy ellenőrzőt se adtak vissza, mindig csodálkozom, mikor mások a régi intóikat idézik.) Egy ízben a zebra előtt a tévéből jól ismert Bodrogi Gyula állt az autójával, és visszaintegetett nekünk – gyerekfejjel ez hatalmas élmény volt.

A napköziben Irma néni (Rédei Tiborné) sok érdekes dologgal töltötte ki az időnkét. A tanuláson kívül volt zenehallgatás, kézműveskedés. Kúpos fogóval hústüket formáztunk kedvünk szerinti mintára, a helyes végüket fenyőfa nyélbe

nyomtuk, a mintás végüket spirituszégővel hevítve kerek vagy négyzetes rétegelt falemezeket égettünk (ritkábban bőrt is, annak már szaga volt). Ma is megvannak az így készült konyhai alátétek.

Az iskolát, míg az Üllői úton laktunk, és járt rajta a villamos (a hármaskor átadásakor szűnt meg), a Nagy Templom utcán közelítettem meg, szigorúan a kocsmával ellentétes oldalon. A Práter utca sarkán álló rossz hírű egységet a józsefvárosi köznyelv csak Gyilkos kocsmának hívta. Egyszer jártam benne, az első írásbeli érettségink után ültünk be csapatostul. Az internet emlékszik rá.

Nagyon szerettem a bemutató órákat. Elég volt sokat jelentkezni, és alacsonyán szálltak utána az ötösök – afféle kimondatlan szövetség volt ez, hogy mi segítjük a tanárokat a vendégek jelenlétében, ők pedig meghálálják. Volt, aki el is próbálta előre a bemutatót, volt, aki kikölcsönzött valahonnan egy írásvetítőt szerelhető kütyüt, amit se azelőtt, se azután nem láttunk soha, de többnyire azért beilleszkedtek ezek az órák a tanmenetbe. Zavaró volt, ha a nyakunkon ülő vendégek elkérték a füzetünket, vagy arról beszéltek óra közben a hátunk mögött, hogy mit főznek hétféjére. Lukin Laci bácsi énekórájára egyszer még japán vendégek is jöttek, akiktől autogramot kértünk a füzetünkbe, olyan különlegesek voltak akkoriban. Laci bácsi országos hírű pedagógus volt, akinek a vezetésével készült az iskolai énekkar előadásában a Himnusz az a felvétele, amelyet a Magyar Televízió hosszú időn keresztül minden szilveszter éjjel lejátszott. Olykor láttuk a játszótéren, hogy a párhuzamos korláton meglelt (ámde sportos alkatú) ember léte lényegesen mutat be, máskor pedig az ebédlőben – ahol osztálytársam épp akkor keverte össze a tejbegrízt a kakaóval – azzal kapcsolódott be az örökös vitába, hogy szabad-e ilyet csinálni, hogy a zakósebéből egy fűszeres üvegcsében Dunakavicot vett elő, és bőségesen megszórta vele az osztálytársam tejbegrízét, aztán szó nélkül továbbment. Ő is azok közé a tanáraim közé tartozik, akiről ma már szócikk van a Wikipédiában.

Felvételi vizsga nyolcadikban csak a matematikaközösség volt. Én ettől visszarettentem, s végül sikerült a jelentkezésem általános osztályra módosítani, így csak egy beszélgetésen kellett részt vennem. A saját tanulókat alacsonyabb átlaggal fogadták, mint a külsőket. Akkor jártam először az igazgatói irodában, ahol nem az igazgató ült, hanem Nizsalovszky Ferenc igazgatóhelyettes, akinek a nagy kopasz feje számomra gyerekként ijesztő volt, ha a folyosón láttam. Hirtelen

A matematika munkaközösség az 1970-es években. Az álló sorban balról a második Nizsalovszky Ferenc. Tanított még Solti Lajos (az álló sor jobb szélén), Táborné Vincze Márta és Imrecze Zoltánné (ülő sor, balra az első két személy)

megkérdezte, melyik verset tanultam utoljára. – *A Mondd, mit értelt József Attilától* – feleltem. Ijedtemre azt kérte, hogy mondjam el. Bár nem készültem, sikerült felidézni a verset, s magabiztosan mondtam addig a sorig, hogy „*csomókban hull a hajaszála s nem veszi észre maga se*”. Ekkor Nizsalovszky fejére nézve elröhgöttem magam, és nem tudtam folytatni. Jellemző a Fazekásra, hogy ezek után felvettek.

Másodjára talán negyven éve nem nyílt ki az ajtó. Pár lépésre a volt iskolaotthonos, akkor már énekeremtől a Baross utcai épületbe nyíló ajtónál sorakoztunk egy tűzriadó-begyakorlásokon. A fali dobozban levő kulcs nem nyitotta. Míg tanárnőnk elment a pótkulcsért, jó erőben levő osztálytársunk, Takács Pali egyszerűen feltépte. Az az ajtó már nincs meg; a lebontott ház helyén sok évig grund terpeszkedett, ma pedig az új épületszárnyba vezet a folyosó.

Az iskola évente kétszer kibérelte a Corvin mozit. Az egyik alkalom egy filmvetítés volt; egyszer egy rettentő unalmas szovjet filmre olyan (arányosan) botrányos viselkedéssel reagáltunk, hogy attól fogva csak a gimnazistáknak kellett vetítésre járniuk, az általános iskolásoknak nem. A másik a furcsa módon megoldott szalagtűző volt. A moziban hirdették ki az iskolai versenyek eredményét, s Händel *Vízzenéjére* feltűzték a szalagokat. Zárt körben, család nélkül. A nyilvános szalagavatón, amelyet márciusban, talán az egész városban utolsó-

ként tartottunk, már csak a bál volt. A *Vízizene* hallatán ma is a Corvin moziban érzem magam, „elhangzott bár”.

Reggelente korábban volt jelzőcsengetés, már tíz perccel az első óra előtt a teremben kellett lennünk. Ekkortól a kapuügyeletre beosztott diákok elvették a későn érkezők ellenőrzőjét, s az irodában adták le, ahonnan az áldozatok egy „Elkészt” pecsétet kaptak vissza; három ilyen pecsét ért egy igazolatlan órát, három igazolatlan pedig hármás magatartást. (Sose tudtuk meg, mit ér három hármás magatartás...) Ha nem volt elég szigorú a felügyelő tanár, s ránk hagyta, hogy vigyük a paklit az irodába, előfordult, hogy néhány barátunknak egyszerűen visszaadtuk. Rejtélyes okból a gimnázium beiskolázási körzetéhez tartozott a távoli Szigetszentmiklós is, ahonnan jövőknak késési engedélyük volt, csak becsöngetésre kellett érkezniük. A rutinosabb késők ezért megpróbálták a szigetszentmiklósiak közé keveredni a kapunál, gyakran sikerrel.

Előfordult, hogy egerek mászkáltak az épületben, talán az öltözőszekrényekben hagyott ételek vonzották őket. Abból gondolom, hogy ez nem lehetett ritka, hogy egy ízben, amikor valaki óra közben felkiáltott, hogy van egy egér a teremben, lepisztogtunk, mert a tanár mondanivalója jobban érdekelt.

Nagy szeretettel emlékszem magyartanáraimra, akik tehetségemet felismerve ösztönöztek. A felső tagozatban Uray Györgyné (Judit néni), akinek az óráin mindig nagy biztonságban éreztem magam, mert semmi baj nem érhetett; a gimnáziumban pedig Sümegi Györgyné Tóth Piroska. Vele nehezen

Sümegi Györgyné Tóth Piroska
magyartanár

csiszolódott össze az osztályunk az első fél évben, de a későbbiekben nagy élmény volt az óráira járni, és még kezdő tanárként is azt kérdeztem magamtól a nehéz helyzetekben, hogy ő hogy reagálna – ez segített át a tanulóéveimen. Saját kárán tanulta meg, hogy ha ötöst akar adni nekem év végén, akkor elég a kreatív munkáimra támaszkodnia; csak egyszer próbált irodalomtörténetből felletetni, de az eredmény látán nem kísérletezett többet. Végül odafigyeléssel, aktív

órai munkával, az engem érdeklő feladatok lelkes és elváráson felüli megoldásával nemcsak nála, hanem más tanároknál is sikerült elérnem, hogy a pozitív élményeik elnyomják a meg nem tanult leckék, el nem végzett feladatok okozta csalódásaikat, és nekik legyen fontosabb az én ötösöm, mint nekem. Higgyétek el, kedves mai gimnazisták, hogy nagy segítség ez az év végén és az érettségien. Persze kellene hozzá olyan pedagógusok is, akik azt nézik, mit tud a gyerek.

Legkevésbé a házi dolgozatokat szerettem irodalomból, sok átvirrasztott éjszaka emléke fűződik hozzájuk, s némelyikre ma is emlékszem. Amikor Mikes Kelemennek kellett a nagynéni nevében válaszlevelet írni, az kivételesen tetszett, és három vagy négy változatban adtam be egy helyett – az ilyenek kompenzálták a kihagyott tanulnivalókat. Hanem egyszer nagy bajba kerültem, mert többszöri halasztás után Piroska néni megmakacsolta magát, és közölte, hogy a dolgozat legeslegvégű határideje péntek délután öt óra, ameddig a Majakovszkij (ma Király) utcai postaládájába kell bedobniuk a későknek. Ez pedig nagypéntek volt, akkor még munkanap. Mindenki elvonult a tavaszi szünetre, csak én írtam a harmadik emeleti folyosón az ablakpárkányon a beadandót. Amikor végre végeztem, döbbszentem szembesültem vele, hogy rám zárták az iskolát. A gondnoknak eszébe sem jutott körülnézni zárás előtt! Az ajtó tehát harmadszor sem nyílt ki. A csengő érthető okból kívül volt, azt nem használhattam. Az alacsonyan fekvő ablakokon rács, az udvari ajtó zárva. Egyedül maradtam, és legközelebb a tavaszi szünnet után volt várható bárki is az épületben. Volt a földszinten egy (gondnoki?) lakás, de az ott lakó, örökké mérges idős házaspártól minden diák úgy félt, mint az ördög a tömjénfűsttől. Háromszor körbejártam az épületet menekülési lehetőség után kutatva, végül – hálatalt szívvel gondolva Palira, aki egykori mutatóvívával megmutatta a kiutat – feltéptem az énekesterem melletti ajtót, és a Baross utca felé távoztam a lépcsőházon át, nyitva hagyva az épületet a tavaszi szünetre. Az ajtó akkorát dörrent az álmos délutánban, hogy azt hittem, az egész ház odatódul, de senkit nem érdekelt. Odaértem a Majakovszkij utcába.

Még egy házi dolgozatról feltétlenül beszélnem kell. Amikor az érettségi előtt hat hétre ágyba parancsolt az orvos egy tüdőgyulladás miatt, és alig engedett vissza az utolsó hétre, Piroska néni a húgommal küldött három dolgozattémát, hogy le tudjon zárni. Másféllel készültem el, és úgy gondoltam, hogy jobb semmit nem beküldeni, mint válaszolni a kérdésre, hogy

hol a többi. A taktika bejött, így is megkaptam az ötöst év végén. Végül a poén kedvéért a félbemaradatot befejezve két házi dolgozatot a tízéves érettségi találkozón adtam be a tanárnőnek. Élve az alkalommal itt, az évkönyv lapjain szeretném benyújtani az igényemet a hivatalos iskolai késésrekord jegyzőkönyvbe vételére. (Természetesen nem ajánlom követségre a példát a mai diákoknak, hogy is tehetném?)

Színházba már kiskorunktól sokat vittek minket. Elsőben vagy másodikban történt, hogy a *Mátyás király és az igazmondó juhászra* mentünk a november végi, őszi időkhöz öltözve. Míg odabent voltunk, akkora hó esett, amit a mai gyerekek már több év alatt összegyűjtve sem láthatnak. Mikor a különbusz visszaért az iskola elé, anyám a húgommal és egy szánkóval várt rám, és gyalog húzott haza, aztán rögtön vágott is be mindkettőnket a fürdőkádba. Judit néni színházi programjai közül különösen emlékezetes volt a *Pygmalion*. A Madáchba mentünk, ami ma musicalszínház, de akkor a város vezető prózai színháza volt, és olyan óriások játszottak a darabban, mint Márkus László, Haumann Péter, Huszti Péter. Márkus alakítására, ahogy mozdulatlanul állt a taxit várva mint Pickering ezredes, a mai napig gondolkodás nélkül rávágom, hogy életem legnagyobb színházi élménye. Piroska néni már távolabbra is vitt minket; csak úgy beültetett tanítás után egy különbuszba, délután városnézés Kecskeméten, este *Bánk bán* az ottani Nemzetiben, másnap mentesülés a felelések alól. Akkor ezt még meg lehetett csinálni, ki lehetett fizetni egy buszt. A *Csik-somlyói passió* a Várszínházban rendkívül népszerű volt; ő simán szerzett nekünk negyven jegyet, míg a szüleim öt évvel később sem tudtak kettőt. De Fadd-Domboriból, az osztálykirándulásról is elvitt minket egy kétszáz kilométeres kitérővel Kaposvárra, a *Marat halálára*, ami ma már egy színháztörténeti legenda.

Általánosban Takács Lajos tartott színes földrajzórát, délutánonként pedig a szakörösöknek diavetítést a saját utazásairól. Olykor a ridegsé-

Takács Lajos földrajztanár

Osztálykiránduláson a somskői várnál (1981)

gig szigorú volt, de jól tanított. Ma is tartom magam intelméhez: „Ahova fel lehet mászni, oda fel kell mászni, kerül, amibe kerül!” Ma világotutazóként nagyon szeretem a földrajzot, bár a Variszkuszi-hegységrendszer tagjait most sem tudnám felsorolni.

Sok tanáromra emlékszem még szívesen, de ma már egy sem tanít közülük a Fazekasban; az utolsó, aki akkor volt kezdő, mikor elsős gimnazista lettem, a 2022/2023-as tanév végén ment nyugdíjba, így az idei az első év, amikor már nincs ott közülük senki. Zárásul inkább pár emlék az akkori világból.

Az elsők között tanulhattunk számítástechnikát. Nem a Baross utcai fronton levő saját géptermünkben, amit ki tudja, mire használtak a közutálatnak örvendő HT-1080-as gépeivel, hanem az Őr utcában, a Kandó épületében, ahol péntek délu-

tánonként a sokkal jobb ABC 80-asokat programozhattuk. Három gép az iskoláé volt, a többi a Kandóé, és így barterezték le a dolgot, hogy egy délután mi használtuk az egész termet. Útközben a Baross utca sarkán vettem egy igazi, békebeli hot-dogot, amit még kifűrt kifliből csináltak, s nagyon felháborodtam, mikor 7 forintról 9-re emelték az árát. Andy haverommal írtunk genetikából egy feleltetőprogramot, amivel sok kellemtelen tanulnivalót sikerült kiváltanunk biológiából.

Vittek minket gyárlátogatásokra (nagyon emlékezetes volt Salgótarjánban egymás után az öblös- és a síküveggyár), s olykor dolgozni is; a Kőbányai Textilgyárban két délutánt töltöttünk, s az egyik napi bér ment az osztálykirándulásra, a másik a zsebünkbe. Ez a szocialista nevelés része volt. A vízműben tett látogatásunk után egy hétig senki nem ivott csapvizet... Persze iskolaköpenyben jártunk. A műszálás menőbb volt a pamutnál, mert jobban nézett ki, és ha a hátunkat az olajjal festett falhoz dörgöltük, kis szikrákkal tudtuk megszúrni a lányokat, akik ezt nem élvezték. A mi időnkben jött divatba a farmernadrág, a kvarcóra és a walkman (ez egy hordozható kis kazettás magnó volt). Az utóbbi annyira menőnek számított, hogy egy felvágós iskolatársunk állandóan fejhallgatóval mászkált, amíg le nem bukott, hogy a vezeték vége a zsebében van, és nincs is walkmanje.

Nobel Ivánnak hívták az érettségi elnökömet. Mióta kezembe adta a bizonyítványt, azt hírsztelem, hogy Nobel-díjjal búcsúztam a Fazekastól. Sokan mondták, hogy a Fazekasba járni valamiféle kiváltság vagy dicsőség, de én most csaknem négy évtizeddel az érettségi után úgy látom, hogy sokkal inkább lehetőség volt. Köszönet érte!

Válas Péter

10 Fazekas-évkönyv

A Fazekas+ Fesztivál története 10 év távlatából

A Fesztivál közel 50 éves előzménye

A főbb fazekasos diákprogramok bölcsőjének a Fazekas Hét tekinthető. Ezt az 1960-as évek elejétől többnyire márciusban rendezték meg, de az is előfordult, hogy február elejére helyezték át. A „vegyes felvágott” jellegű eseményben több ma is létező program helyet kapott: a Lúdatató, a szalagtűző és az érdemérem-kiosztás. A kezdetektől nagy hangsúlyt kaptak az előadások, melyeket legnagyobb számban a tanárok tartottak, de néha külsős előadókat is meghívtak.

Ó, azok a 70-es évek!

A Lúdatatóval ellentétben az 1970-es, 1980-as évekbeli Fazekas Hétről – az iskolánk KISZ szervezete által működtetett diáklapnak, a Diákszónak köszönhetően – részletes leírások állnak rendelkezésünkre. Az első információ az 1970/71-es tanévből származik, feltehetően 1971 januárjából. Az eseményt furcsa módon január 29-én, pénteken délután nyitották meg iskolánk ének- és zenekarának hangversenyével. A rendezvény ténylegesen a következő héten kezdődött, és egészen szombat estig tartott. A hét első két napjára két előadás jutott. Hétfőn Péter Rózsa egyetemi tanár tartott „*Matematika és embernevelés*” címmel előadást, kedden pedig Kárpáti János adott elő Bartók Béla népzenei kutatásairól „*Bartók és a kelet*” címmel. Külön kérésre keddre beiktatták az „idegennyelvű napot”, amelynek keretében három órát más nyelveken tartottak egyetemisták (fazekasos öregdiákok). Meglehetősen komolyan vet-